

THROUGH IGNORANCE YE DID IT

A Jewish fisherman by the name of Peter was speaking to a large multitude of Jews in Jerusalem one day, some 1900 years ago. He gave them some very irritating historical facts. Indeed, some of the Jewish leaders were not only irritated, but they were infuriated, to the point that they laid hands on him and arrested him. Among the things which this Jewish fisherman told his fellow Jews was the following:

"Ye denied the Holy One and the Just, and desired a murderer to be granted unto you; and killed the Prince of Life whom God hath raised from the dead; whereof we are witnesses." (Acts 3:14,15).

But this Jewish fisherman, Peter, had a heart of gold, and he loved his fellow Jews; and many times he would plead with them for the welfare of their own souls. And now when he was making this speech which irritated and infuriated many of the Jewish bosses, he did not forget in the tenderness of his own heart, to say something else:

"And now, brethren, I know that through ignorance ye did it, as did also your rulers." (Acts 3:17)

He then followed this tender-hearted statement by telling his Jewish listeners on that memorable day in Jerusalem, how they could overcome the evil results of the things which their rulers had done "through ignorance." He said to them:—

"Repent ye therefore, and be converted, that your sins may be blotted out". (Acts 3:19).

Some years later there came upon the scene another great Jew. His name was Saul of Tarsus. One day he met the Lord Jesus Christ, and cried out, "Lord, what wilt Thou have me to do?" From that day he was no longer Saul of Tarsus, the disciple of Gamaliel, but he became Paul, a humble servant of the Lord Jesus Christ. This Paul wrote one day a letter to some believers on the Lord Jesus Christ. And in that letter he spoke about this Christ Whom he served, and how He had been rejected by the world, and in speaking of these things he said:—

"Which none of the princes of this world knew; for had they known it they would not have crucified the Lord of Glory." I Corinthians 2:8.

And so it has been all through the generations for these past 1900 years; ignorance, prejudice, blindness, these evils have been responsible for the fact that our Jewish people have persistently refused to accept the Lord Jesus Christ as Messiah and Saviour. But now in this connection, there is a very remarkable plan which God prepared away back in

the days of Moses, which is so unique and so striking that we think it is not too strong to say that any honest minded Jew who will study the facts will be staggered with the implications involved.

"CITIES OF REFUGE"

Not long after God had given the commandments to Moses on Mt. Sinai, He promised a very unusual protection to a man who had committed murder, but who was not really guilty of what would be called first degree murder today. God said to Moses:—

"And if a man lie not in wait, but God deliver him into his hand; then I will appoint thee a place whither he shall flee". (Exodus 21:13).

This proof is amplified in Numbers 35: 6-34, and again in Deuteronomy.

In the day when God gave the Law to Moses it was the custom for each family and tribe to be considered as a unit. An injury to one was considered an injury to all. The nearest blood relative of the injured person was supposed to avenge the injury. People were not always careful to discriminate between intentional and unintentional injuries so to avoid bringing the punishment of death on the unwilling slayer, God provided six Cities of Refuge. These cities were conveniently located, three on either side of the Jordan River; two in the northern, two in the central and two in the southern parts of th land of Palestine:

"These six cities shall be a refuge both for the children of Israel and for the stranger and for the sojourner among them; that every one that killeth any person unawares (unintentionally) may flee thither . . . but if he thrust him suddenly without enmity or have cast upon him anything without laying of wait or with any stone wherewith a man may die, seeing him not and cast it upon him that he die, and was not his enemy neither sought his harm; then the congregation shall judge between the slayer and revenger of blood according to these judgments and the congregation shall deliver the slayer out of the hand of the revenger of blood and the congregation shall restore him to the city of his refuge, whither he was fled; and he shall abide in it unto the death of the high priest, which was anointed with the holy oil." (Numbers 35:15, 22-25).

PROVISION FOR JEW AND GENTILE ALIKE

While Palestine was peculiarly the home of God's people and the Law was their particular gift from God, yet this provision includes all who dwelt in the land, whether they were children of Abraham or not. Strangers and sojourners were also granted the security of the City of Refuge just the same as the descendant of Israel. All received this asylum upon the same grounds, viz., the killing must have been unintentional, the slayer must have fled to the City of Refuge, he must

have been judged by the congregation and found to be an unintentional slayer and he must stay in the City of Refuge until the death of the High Priest.

"But if the slayer shall at any time come without the border of the city of his refuge, whither he was fled and the avenger of blood find him without the borders of the city of his refuge and the revenger of blood kill the slayer; he shall not be guilty of blood; because he should have remained in the city of his refuge until the death of the high priest; but after the death of the high priest the slayer shall return into the land of his possession." (Numbers 35-26-28).

While God's provision was all-sufficient it also depended upon the implicit obedience of the guilty individual. Partial obedience would not suffice. A man who had accidentally killed another might reason that he had not intentionally broken the sixth Commandment, "Thou shalt not kill", because it was an accident. He might say that circumstances had caused the tragedy. He might attempt to claim immunity from punishment upon the ground of his being an "unintentional slayer"—but those things would not suffice of themselves. He must flee to the "city of his refuge" first, if he wished to escape "the revenger of blood". If the slayer were found outside the "city of his refuge" at any time before the death of the high priest, the revenger of blood had the perfect right to slay him.

SAFE, THOUGH GUILTY AND CONDEMNED

The slayer must also stand trial before the congregation and be proved guilty of murder but innocent of the intent to kill. Not many people like the idea of being considered guilty. The natural tendency is to justify one's self to try to prove that one is not so bad in comparison with other people, that the sin was unintentional and therefore the sinner was not to blame.

The writer was once talking with a Jewish business man about his relationship to God. The man was unwilling to admit that he was a sinner. He seemed to think that because he had never committed any serious crime and had never been in jail that therefore he was not a sinner. The writer asked him if he had ever told a lie. The Jewish merchant replied, "No, except in business."

But the Law of Moses does not say that one should not lie "except in business". It distinctly states, "Neither lie one to another" (Leviticus 19:11). As the pious orthodox Jew prays, "Because of our sin we have been driven from our land", he merely confesses the truth of Isaiah's confession, "Ail we like sheep have gone astray" (Isaiah 53:6). King Solomon tersely expressed it in the words: "There is not a righteous man in the

AMERICAN BOARD OF MISSIONS
TO THE JEWS, Inc.

HEADQUARTERS BETH SAR SHALOM
Throop Avenue and Walton Street
Brooklyn, N. Y.

Copies of The Shepherd of Israel may be obtained at the following stations:-

Brooklyn, N. Y.
27 Throop Avenue
REV. LEOPOLD COHN

Chicago, Ill.
316 Stanley Pl.
Rev. SOLOMON BIRNBAUM

Pittsburgh, Pa.
1603 Centre Avenue
Rev. JOHN SOLOMON, Missionary

Philadelphia, Pa.
535 Spruce Street
Mr. HARRY BURGEM, Missionary

Buffalo, N. Y.
206 North Park Avenue
Rev. A. B. MACHLIN

Columbus, Ohio
712 So. Hague Avenue
Rev. OSCAR WAGO

Los Angeles, Calif.
2005 Brooklyn Ave.
Rev. E. ZIMMERMAN

Sidney, Australia
145 Commonwealth Street
Rev. G. E. ARDILL

Warsaw, Poland
Targowa, 15. M. 4.
Rev. MOSES GITLIN, Missionary

Jerusalem, Palestine
Gospel Gate, Russian Compound
Rev. FRANK L. BOOTHBY, Missionary

Paris, France
123, Avenue du Maine
Rev. HENRI VINCENT

Seattle, Washington
Mr. DAVID A. CANT
C/o Y. M. C. A.

earth that doeth good and sinneth not." (Ecclesiastes 7:20). No! A lie in business is just as much a lie as any other kind. And lying is distinctly forbidden by the Law of Moses. Should not honesty lead us all to confess that truly everyone of us has broken God's Law and therefore we are all guilty and under the condemnation of the broken Law, which says, "Cursed be he that confirmeth not all the words of this law to do them." Deut. 27-26.

NO EXCEPTIONS!

It is also interesting to note that there were to be **No Exceptions** in the administration of this ordinance of The City of Refuge:

"And ye shall take no satisfaction for him that is fled to the city of his refuge that he should come again to dwell in the land until the death of the priest." (Numbers 35-32).

It was unlawful for any exceptions to be made. Nor could the guilty man offer any sort of compromise or bribe which would permit him to evade the provisions of the ordinance. He must stay in the City of Refuge until the death of the high priest—whether it be one day or one hundred years!

"OUR GUILT AND OUR REFUGE"

Whether we like it or not, the truth is that our forefathers were just as guilty as the Roman soldiers in the crucifying of the Lord Jesus Christ. We all shared equally in the slaying of innocent blood. And then, whether we like it or not, we have to face the sad truth that ever since that most tragic event of history, we Jews have been driven like cattle over the streets of the world, no place to call our own, every man's hand raised against us. And it is for such a time as this that God has appointed for us fugitives a city of refuge. That city of refuge is to be found only in the Lord Jesus Christ—there is no other way of escape. It is of this that the prophet Isaiah speaks when he said:—

"Behold, a king shall reign in righteousness . . . and a man shall be as an hiding place from the wind, and a covert from the tempest; as rivers of water in a dry place, as the shadow of a great rock in a weary land." Isaiah 32:1, 2.

Is not our people Israel today in a dry place? Are we not literally in a weary land? There was once a great Jewish lawyer in Kishiniff, in the southern part of Russia, whose name was Joseph Rabinowitz. The Jewish community of Kishiniff gathered money together and appointed him to go to Palestine to find for them a place of rest, a place where they could migrate as a colony, so as to find relief for all time from their persecutors. Rabinowitz, realizing that he was going to a strange land where he had never been before, inquired on his way for a dependable guide book for Palestine. Someone told him that he should buy a little Book called the New Testament and that

there he would find the best guide to Palestine. This he did, and one day with New Testament in hand he sat down near the hill known as Golgotha, and began to read the Book. The spirit of God spoke to him at that time and when he arose from his reading he had found peace for all time through the Lord Jesus Christ. He hurried back to Kishiniff, and there the Jews gathered eagerly to see him and to hear him, and they looked upon him with great expectation and asked him, "Well, did you find a place for us?" And to this Mr. Rabinowitz answered, "Yes, I found a place of rest for all of us, and it is in the hollow side of the Messiah Who was pierced for us at Calvary!"

May it be that some Jewish readers who will see these lines and read these words will, too, find eternal rest and peace in the Lord Jesus Christ, the City of Refuge that God has now set up for all of us who unintentionally and through ignorance crucified the Lord of Glory.

WE WANT YOUR SUBSCRIPTION

If you are receiving The Shepherd of Israel and have not subscribed for it yourself, it is because someone else has subscribed for you. When that subscription expires, we will stop sending you this paper. Now if you do not want to miss a single copy of the paper, please send us your 50c. at once and we will extend your subscription for one year.

The Shepherd of Israel is being received by thousands of prominent Jews in America each month; among them are lawyers, doctors, merchants, bankers, and rabbis. Many are writing us to say how much they enjoy the paper. They realize what an important work The Shepherd of Israel is doing and how it is emancipating the minds of many of our Jewish people so that they are waking up to the folly of their blindness and are beginning to realize that after all they have no future hope aside from the Lord Jesus Christ, their Saviour and Messiah.

The subscription price of The Shepherd of Israel is 50c. a year. Remittance can be sent either in stamps or by postal money order so that you will be sure of getting your paper each month.

40 CTS. WORTH FOR 25 CTS.

Send us 25c in coin or stamps and we will mail you a 40c. New Testament in Hebrew, Yiddish or English.

Address:

THE SHEPHERD OF ISRAEL
27 Throop Ave., Brooklyn, N. Y.

אונזערע מיסיאנען

און אנדערע סטיישאָנס וואו איהר קאָנס באַקומפֿן אונזער מאָנאַטס-בלאַט "רעה ישראל" גראַט ס'.

ברוקלין, נ. י.
רעוו. לעאָפּאָלד קאָהן
27 טרוֹפּ עוועניו

פּילדעלפּיאַ, פּא.
מר. האַררי בּוירגער
535 ספרוס סטריט

פּיטסבורג, פּא.
רעוו. דושאַן סאַלאַמאַן
160 סענטראַל עוועניו

316 סטענלי פּלייס
רעוו. סאַלאַמאַן בירנבאָם
שיקאַגאָ, אילינאָי

פּאַס אַנגעלעס, קאַליפּ.
רעוו. ע. צימערמאַן
200 ברוקלין עוועניו

קאַלוּמבּוס, אַהייאַ
רעוו. אָסקאַר וואַנאַ
103 אַיסט בראַד סטריט

סידני, אַסטראַליען
רעוו. ג. ע. אַרדיל
145 קאַמפּאָנוועלטה סטריט

וואַרשע, פּוילען
רעוו. משה גיטלין
טאַרגאַוואַ 15, מ. 4.

ירושלים, פּאַלעסטינאַ
באַספּעל גייט, רוסישער קאַמפּאָנדר
רעוו. פרענק בּוטהביי

פּאַריז, פּראַנקרייך
רעוו. הענרי ווינגסענס
123 דאָ-מעין עוו.

פּאַפּאַלאַ, נ. י.
רעוו. א. ב. מאַכלין
206 נאַרטה פּאַרק עוו.

סיאַמעל, וואַשינגטאָן
מר. דוד א. קאַנט
יאָנג מענס סר. אַסאַסיאַטישאָן

אַ 40 סענט ספר'ל פאַר 25 סענט.

שיקט אונז 25 סענט און סטעמפּס וועלען מיר אייך שיקען א נייעם טעסטאַמענט אין אידיש, ענגליש אָדער העברעאיש — אַדרעס:

American Board of Missions to the Jews, Inc.
27 Throop Avenue, Brooklyn, N. Y.

פּראַגען און אַנטוואַרטען

לעזער פון דיעזען בלאַט זענען איינגעלאָרענט צו צושיקען פּראַגען פאַר דיעזען קאַלוּם. די פּראַגען מוזען זיין אונטערשריבען ביים זענער דער, אָבער אונטער קיינע אומשטענדען וועלען וועלכע נעמען פאַרעפענטליכט ווערען.

פּראַגע 1

איז עס ראַטהאַם, אז א איד זאָל הייראַטען א קריסט?

אַנטוואַרט

א גליקליכע הייראַט קאָן נור זיין ווען ביידע, מאן און פרוי, זענען אין אלעם איינשטימיג, רעליגיאָן איז איינס פון די הויפט זאַכען. אין נביא עמוס ג' 3 געפינען מיר אַ פּראַגע: „קאָנען דען צוויי מענער שען געהן צוזאַם אויסער ווען זיי זענען פּעראַרייניגט?" אויך אין ברית הַדְּשָׁה איז דער גלויביגער אין ישוע המשיח אינפֿאַרמירט וועגען דעם ענין, וועלכעס איז אויך אויף גרויס אינטערעס אפילו צו דעם אונגלויביגען. דער אַפּאָסטעל וואַרענט דאָרט דעם גלויביגען נישט צו געהן אין איין יאָך מיט'ן אונגלויביגען. (2 קאָרינטער 1, 14) א איד וואָס וויל הייראַטען א קריסטליכע פרוי, דאַרף זיך צוערשט גוט בעקאַנט מאַכען מיט ישוע המשיח און אין איהם גלויבען, ערשט דאַן וועט ער קאָנען ערוואַרטען א צופרידענעם לעבן מיט א קריסטליכע פרוי.

פּראַגע 2

ווי אזוי קאָנט איהר ערוואַרטען אז א איד זאָל אַנגעהערען קריסטענטום, וועלכעס האָט געמאַטערט, דערטרונקען און לעבעדיגערהייט פאַרברענט אזוי פיעל טויזענטער אונשולדיגע אידען?

אַנטוואַרט

מיר קאָנען קיינמאַל נישט אורטיילען א גאַנצן פּאַס מיט עפעל צוליעב איינאיינציגען אַפעל. מיר וואָלטען קיינמאַל אויך נישט געוואָנט צו אורטיילען אלע אידען צוליעב איינציגע אידישע גענגסטערס. ישוע המשיח האָט אונז געזאָגט אין מתתיהו 1, 16, 17: „איהר זאָלט זיי ביי זייערע פּרוכט דערקענען. קאָן מען דען ארויסבעקומען וויינטרויבען פון דער-נער... יעדער גוטער בוים ברענגט גוטע פּרוכט און אויף א שלעכטען בוים וואַקסט שלעכטע פּרוכט.“

א קריסט איז נור דאָס וואָס דאָס וואָרט מיינט, נעמליך, איינער וואָס גלויבט אין קריסטוס. (ישוע המשיח). ישוע המשיח האָט קיינמאַל נישט געהייסען קיינעם האַסען אָדער הרגענען. אין געגענטליך, ער האָט אויסדריקליך אָנגעזאָגט זיינע תּלמידים אז זיי זאָלען יעדען מענשען ליעבען. ער זאָגט אין מתתיהו 1, 43, 44: „איך זאָג אייך אז איהר זאָלט ליעבען אייערע שונאים, בענשט די וואָס שעלטען אייך, טהוט גוטער צו די וואָס האַסען אייך, בעט פאַר די וואָס באַליידיגען אייך.“

די אַנטוואַרט אויף דיזע פּראַגע איז: אז אַלע שונאים פון רוסלאַנד, שפּאַניען, רומעניען, און פון איבעראַל וואָס האָב האָבען געהאַט, וועה געטהאָן און גע'הרג'עט אידען, זענען קיינמאַל קיינע קריסטען געווען. א קריסט וואָס גלויבט אין ישוע המשיח ליעבט אידען.

בית לחם און דאָך איז ער געווען בעפֿאַר אברהם איז געווען, נעמליך, פון דער אייביגער עוויגקייט אָן מיט גאָט ב"ה אליין.

איצט וועלען מיר אויך פאַרשטעהען א פאַר טיפֿ-זייגע ווערטער, וואָס גאָט האָט אונז געזאָגט דורך ירמיה הנביא אין קאַפיטעל כ"ג, 5, 6. ירמיה הנביא האָט שטאַרק געקלאָנגט זעהענדיג, אז דאָס בית המקדש מיט דער שטאָט ירושלים וועט אין דער נאָהענטער צוקונפט באַזיגט ווערען פון שונא און פֿאַרניכטעט ווערען, האָט ער געוויינט און געבעטען ברחמים, אז אידען זאָלען תּשובה טהון. אידען האָבען איהם אָבער לידער נישט געוואָלט צוהערען און דער חורבן איז געקומען. גאָט ב"ה האָט אָבער דורך ירמיה א טרייסטוואָרט געשיקט צו אידען, נעמליך, „איך וועל אויפשטעלען צו דוד א גערעכט שפּראַצלינג... און זיין נאָמען וועט זיין ד' צדקנו", גאָט אונזער גערעכטיגקייט.

עס פרענט זיך דאָ, ווער קאָן דען גאָר טראָגען אז ערהאַבענעם נאָמען ד' צדקנו, וואָס פּאַסט זיך פאַר גאָט אליין? ווי איהר זעהט אָבער מיינט מען דאָס דעם „בן דוד", ישוע המשיח, וועלכער טראָגט אויך גאָטס אונבאַגרענצטען טיטעל „גדול" לויט ווי דער מלאַך גבריאַל האָט געהאַט וועגען איהם פּאַרטינדיגט. און ער, דער הייליגער משיח גופא איז דער ד' צדקנו, כדי אונז גערעכט צו מאַכען ביי גאָט, מיט דעם, וואָס ער האָט זיין לעבען געגעבען פאַר די זינד פון אַלע מענשען, וואָס גלויבן בען נור אין איהם. (לעזט ישעיה נ"ג).

אזוי געפינען מיר כמעט איבעראַל אין ספר ברית הַדְּשָׁה, אז דער וואָס גלויבט אין ישוע המשיח באַ-קומט כּפּרוֹת עונות, די זינד ווערען פון איהם ארוינטער גענומען און דער גלויביגער ווערט גערעכענט פאַר א צדיק ביי גאָט און ער ווערט במילא א בן עולם הבא.

ליעבער לעזער. אָט דיעזע ווערטער, וואָס איהר לעזט דאָ אין דעם ארטיקעל, זענען נישט אונזערע, אויך נישט „מצות אנשים מלמדה" (ישעיה כ"ט) ניערט דער „כה אמר ד' " דער דבר ד', וועלכער איז פאַר אונז דער עמוד האש, געבענדיג אונז ליכטיגקייט אין דיעזער פינסטערער וועלט, וואָס ווערט אימער פינסטערער, און אָט דיעזער דבר ד' איז וואָס דער רוח הקדוש זאָגט א „נר לגלגל דברך ואור לתנביתו". (תהלים קי"ט) דער דבר ד' ערצעהלט אונז אויך אז כביכול האָט זיך מתלבש בבשר גע-ווען; דער בן אלהים איז געוואָרען א בן דוד, ווייל גאָט האָט די וועלט אזוי געליעבט, אז ער האָט געגעבען זיין אייגענבויענעם זאהן כדי אַלע וואָס גלויבען אין איהם זאָלען נישט פּאַרלוירען ווערען ניערט האָבען דאָס אייביגע לעבען". (יוחנן ג).

אָט איצט וועלן מיר שוין פאַרשטעהן, וואָס דער מלאַך גבריאַל האָט געפונען פאַר אזוי וויכטיג אונז צו פּאַרטינדיגען „והוא גדול יהיה", אז דער הייליגער משיח וועט זיין „גדול", אונבאַגרענצט-גרויס.

בית שר שלום

קאַרנער טרוֹפּ עוו. און וואַלמאַן סטריט

קומט צו אונזערע פּערוואַמלונגען

פּרייטאַג נאַכט, 8 אַוהר. פיר מענער און פרויען
זאַנטאַג נאַכט, 8 אַוהר. טעסטאַמאַנאַל

THE SHEPHERD OF ISRAEL

PUBLISHED MONTHLY TO GIVE ISRAEL A KNOWLEDGE OF THE TRUE SHEPHERD, THE MESSIAH

רעה ישׂראל

א מאנאמליך בלאם צו ערקלעהרען צו ישראל דעם אמתידינען משיח

VOL. XX No. 2

Rev. LEOPOLD COHN, Editor

OCTOBER, 1937

בען נישט פארשטאנען אין וואָסערע גליקליכע צייט זיי האָבען געלעבט, נעמליך פנים אל פנים מיט דעם גרויסען און הייליגען משיח, וואָס האָט גע- טראָגען דעם אונבאָגרעניצעטן טיטעל „גדול“, גרויס איבעראל און אין אלע צייטען, אזוי ווי גאָט ב'ה"ס אונבאָגרענצטער טיטעל „גדול“ מיינט.

דאָס וועט אונז אויך געבען צו פארשטעהן א וואונדערבארען מדרש אויף ישעיה נ"ב, 13. דאָרט הייסט עס: „הנה ישכיל עבדי ירום ונשא ונבה מאד“, ד"ה, גאָט זאָגט אויף דעם הייליגען משיח אז ער וועט זיין „ירום“ הויך, „ונשא“ הויך, „ונבה מאד“ און זעהר הויך. פּרענט דאָרט דער מדרש ר' משה הדרשן, צו וואָס דארף מען דאָרט דריי מאָל ערוועהנען דאָס גרויסקייט פון משיח? ענטפערט ער דאָרט אליין לאמר, „ירום מאברהם“ דער משיח וועט זיין גרעסער פון אברהם'ן, „ונשא משה“ וועט זיין גרעסער פון משה'ן, „ונבה ממלאכי השרת“ און וועט גרעסער זיין פון די מלאכים. דאָס שטימט ווידער איין מיט די ווערטער פון מלאך נבריאַל, אז דער משיח וועט זיין „גדול“, אזוי גרויס, אז ער וועט זיין גרעסער פון אלע גדולים אפילו פון אברהם, פון משה'ן און פון די מלאכים. דער משיח האָט דערפאר געמוזט זיין דער „קדמון“, וואָס האָט געלעבט אין דער ווייטער אייביגקייט מיט גאָט גופא. אזוי האָט אויך פארשטאנען דער אלבעקאנטער און פערנאנטער „זוהר“. אויף „ורוח אלהים מרחפת על פני המים“, זאָגט ער, „זו רוחא דמשיחא“, ד"ה, אז דער משיח האָט שוין עקזיסטירט אפילו קודם בריאת שמים וארץ; דערמיט פארשטעהען מיר אויך בעסער, וואָס ישוע המשיח האָט געזאָגט צו אידען אין ירושלים, אז בעפאָר אברהם איז געווען איז ער, ישוע המשיח, שוין געווען.

דער ווערטער לעזער וועט אונז אפשר חושד זיין אז דאָס איז אַן אייגען פאַנטאַסטיש פּשט'ל, און ער וועט דאָס אַוועק מאַכען מיט דער האַנד, ווילען מיר דאָ באַלד אייער אויפּמערקזאַמקייט צו הען צו דעם, וואָס גאָט אליין זאָגט דורך דעם נביא דערצו. מיר לייענען אין מיכה ה, „און דו בית לחם אפרתה כאָמט דו ביסט דאָס יונגסטע צווישען די טויזענטער פון יהודה, וועט דאָך פון דיר אַרויס- קומען אַ געוועלטיגער אין ישראל און זיין אור- שפּרינגליכער אַפּשטאַמונג איז פון אַנפאַנג, פון דער אייביגקייט אָן“. יאָ, דאָס איז באַמט געווען ישוע המשיח, וואָס איז געבוירען געוואָרען אין

גרענצונגען. מיר קאָנען שוין איצט פארשטיין די הייליגע ווער- טער פון ישוע המשיח (יוחנן ח) וואָס ער האָט גע- זאָגט צו אידען אין ירושלים, אז ער איז גרעסער פון אברהם אבינו. דאָרט ערצהלסט אונז די געשיכ- טע, אז אידען האָבען מיט איהם געהאַט א ויכוח, זיי האָבען איהם געזאָגט, מיר זענען אברהם'ס קינד- דער און מיר זענען קיינמאָל קיינעמס קנעכט נישט געווען, ווי אזוי זאָנסטו דען, איהר וועט פריי ווע- רען? ישוע האָט זיי געענטפערט באַמט באַמט זאָג איך איך, יעדער וואָס באַנעהט א זינד איז אַ קנעכט צו דער זינד... דערפאר ווען דער זאָהן וועט איך פריי מאַכען, וועט איהר אין אמת'ן פריי זיין... און דער וואָס היט מיין וואָרט וועט קיינמאָל קיין טויט נישט זעהן. דערזויף האָבען איהם די אידען געזאָגט, אברהם איז געשטאַרבען, אויך אלע נביאים, און דו זאָנסט, אז ווער עס וועט היטען דיין וואָרט, וועט קיינמאָל קיין טויט פארזוכען, ביסטו דען גרעסער פון אברהם, וועלכער איז געשטאַרבען? האָט ישוע זיי געענטפערט... אייער פאָטער אברהם האָט זיך געפרעהט צו זעהן מיין טאָג און איז געווען פּרעהליך... אין אמת'ן זאָג איך איך, איידער אברהם איז געווען בין איך שוין געווען.

אַט דאָ זעהען מיר ווי ישוע המשיח האָט זיי גע- ענטפערט אויף אלע זייערע פראגען אפילו אויף דער פראגע „ביסטו דען גרעסער פון אברהם'ען?“ אברהם איז טאקע געשטאַרבען, אָבער ישוע המשיח וואָס איז דאָס לעבען גופא, איז משפיע צו אלע זיינע מאמינים אזא לעבען, וואָס מ'זעהט און מ'פיהלט קיינמאָל נישט דעם טעם פון טויט. דיעזע ווערטער וואהרצונעמען קאָן מען נור דאן, ווען מ'ווערט אַ מאַמין בישוע המשיח באַמט ובתמים. אידען האָבען תמיד גרויס כבוד געגעבען אברהם אבינו און איהם געהאַלטען גרעסער פון אלע אַנד- דערע נביאים. זיי האָבען אויך ישוע המשיח געהאַל- טען פאר א נביא, דערפאר איז עס צו זיי געווען א גרויסע איבערראַשונג פון איהם צו הערען, אז ער איז געווען אין פראקטישער עקזיסטענץ נאָך איידער אברהם איז געווען. אַט דאָס אליין ציינט אויך אז ישוע המשיח איז גרעסער געווען פון אברהם און במילא אויך גרעסער פון אלע גדולים, וואָס האָבען אַמאָל עקזיסטירט.

אַט דאָרט קומען בולט ארויס די ווערטער פון מלאך נבריאַל „והוא גדול יהיה“, אז ישוע המשיח וועט זיין (גדול) גרויס. די דאמאָלסדיגע אידען האָ-

די גרויסקייט פון משיח

אין דער ביבעל (דבר ד') געפינען מיר פארשי- דענע אויסדרוקען באשרייבענדיג די גרויס- קייט פון משיח. זיי זענען אלע וואונדערבאר און אונפאַרגלייכבאַר אין באַציהונג צו פשוט'ע מענ- שען. מיר ווילען דאָ באַטראַכטען דעם טיעפּווינען אויסדרוק פון לוקס א, 32, וואו עס הייסט איבער דעם משיח: „והוא גדול יהיה“, ד"ה, ער, דער זוהן וואָס וועט פון דער עלמה מרים געבוירען ווערען, פארקיינדיגט דעם מלאך נבריאַל — וועט זיין גרויס. און דער מלאך זעצט דאָרט באַלד צו „ובן עליון יקרא“, ער וועט גערופען ווערען דער זוהן פון גאָט. עס איז מערקווירדיג, אז דער מלאך פארקיינדיגט דאָרט דעם משיח'ס נאָמען מיט'ן טיטעל „גדול“ מיט וועלכען גאָט ב"ה גופא איז טיטולירט. אין תהלים פ"ו הייסט עס „כי גדול אתה“, דו (גאָט) ביסט גרויס.

מיר געפינען צוואר דעם טיטעל „גדול“ אויך ביי מאַנכע מענשען, וואָס זיינען באַמט געווען אין זייער פאך גרויס אָבער קאָנען קיינמאָל אין קיין שום הינזיכט פארדליכען ווערן צו גאָט. מיר געפינען צום ביישפּיל דעם טיטעל „גדול“ ביי משה רבינו, עס הייסט אין שְׁמוֹת י"א: „גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם“. ד"ה, משה איז געווען גרויס אין די אויגען פון די מצריים, אין די אויגען פון פּרעה'ס קנעכט און אין די אויגען פון פּאָלֶס. אמת, משה רבינו איז טאקע געווען א „גדול“ אָבער זיין גרויסקייט איז געווען באַגרענצעט, ער איז נור געווען אַ גדול אין מצרים. און אזוי איז דער טיטול „גדול“, וואו אימער צו איז אָנגעווענדט צו אַ מענש, באַגרענצעט, אָדער צו דער צייט אָדער צום אָרט; דאָנען אָבער איז דער טיטעל „גדול“ ווען ער איז אָנגעווענדט צו גאָט, אָהן שום באַגרענצונגען, ווייל גאָט איז גרעסער פון אלע גרויסקייטען אין אלע צייטען און איבעראַל. דערפאר איז עס טאקע א וואונדער, אז בעפאָר דאָס משיח'קינד איז נאָך געהאַט געבוירען גע- וואָרען, האָט שוין דער מלאך נבריאַל אָנגעזאָגט די בשורה, אז „והוא גדול יהיה“, אז דער הייליגער משיח וואָס וועט געבוירען ווערען פון אירדישע מיר- דעל מרים, וועט האָבען דעמוזעלבען טיטעל ווי גאָט ב"ה, „גדול“, ער וועט זיין גרויס, אָהנע שום באַ-